

Randaberg kommune

Overgang barnehage-skole/SFO

Veiledningshefte

Revidert utgave okt.2018

Innholdsfortegnelse

Innledning	3
Planens forankring.	3
Hospitering	5
Prioriterte områder for samarbeid mellom barnehage og skole	6
Sosial kompetanse	6
Språk	7
Realfag	7
Årshjul med veileder	9
Referanser og nyttige lenker	14
Vedlegg I:	15
Vedlegg II	16

Innledning

Gjennom livet vil alle oppleve overganger mellom ulike livsfaser og livssituasjoner. Å starte i barnehage er en overgang, og å starte på skole er en annen. For enkelte kan overganger oppleves mer sårbare og utfordrende enn for andre. De som er rundt barnet har et særlig ansvar for å gjøre disse overgangene så gode som mulig for hvert enkelt barn.

Både barnehage og skole er arenaer for lek og læring og har til felles at de skal rette oppmerksomheten mot likeverd og kvalitet i omsorg og opplæring. Samtidig har barnehagen og skolen delvis ulike mandat og forskjellige læringskulturer.

Å styrke sammenhengen mellom barnehage og skole er å legge til rette for et helhetlig opplæringsløp som ivaretar enkeltbarnets behov. Det handler både om at et barns læringspotensial ivaretas, støttes og utvikles på et tidlig tidspunkt, og at barnet får mulighet til å bygge videre på kunnskaper og erfaringer fra barnehagen i et videre skoleløp.

Barn og foresatte skal føle seg trygge på at både barnehage og skole gjør sitt beste for å skape kontinuitet og sammenheng. Overgangen fra barnehage til skole må ses på som en sammenhengende prosess fra siste året i barnehagen til første året på skole. De ulike aktivitetene skal synliggjøres og gi mening for både barna og foreldrene.

Planens forankring.

Stortinget har vedtatt endringer i barnehageloven fra 1.august 2018 angående overgang barnehage - skole.

Ny lovtekst § 2 a lyder:

§ 2 a. Plikt til å samarbeide med skolen om overgangen fra barnehage til skole

Barnehagen skal samarbeide med skolen om barnas overgang fra barnehage til skole og skolefritidsordning, jf. opplæringslova § 13-5 og friskolelova § 5-5. Samarbeidet skal bidra til at barna får en trygg og god overgang.

Det er tatt inn tilsvarende bestemmelse i opplærings- og friskoleloven:

§ 13-5. Plikt til å samarbeide med barnehagen om overgangen til skolen

Skolen skal samarbeide med barnehagen om barna sin overgang fra barnehage til skole og skolefritidsordning. Samarbeidet skal bidra til at barna får en trygg og god overgang. Skoleeier har hovedansvaret for samarbeidet og skal utarbeide en plan for overgangen fra barnehage til skole og skolefritidsordning.

Rammeplanen for barnehagen sier dette om overgangen mellom barnehage og skole.

- Barnehage og skole skal i samarbeid legge til rette for at barna får en trygg og god overgang fra barnehage til skole/SFO
- Barnehage og skole bør utveksle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbudet til de eldste barna i barnehagen, deres overgang til og oppstart i skolen.
- Foreldre må samtykke ved informasjonsoverføring om barnet fra barnehage til skole.
- Barna skal oppleve sammenheng mellom barnehage og skole, og gis mulighet til å glede seg til å begynne på skolen.
- Barnehagen skal legge tilrette for at barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem grunnlag og motivasjon til å begynne på skolen.
- Barnehagen skal bidra til at barna avslutter barnehagetiden på en god måte, møter skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner.
- Barna skal bli kjent med hva som skjer på skolen og i skolefritidsordningen

Randaberg kommune har utarbeidet en helhetlig plan, «En god plan» for arbeid med barn og unge, der overganger er et av fokusområdene. Overganger må ses i et vidt perspektiv og på flere nivå. Gode overganger bygges på tydelig og klar ansvarsfordeling mellom alle involverte, kunnskap om hverandre sine ansvarsområder, samt de individuelle behov det enkelte barn har.

Randaberg kommune viderefører den tverrfaglige “Være Sammen”-satsingen, - for fortsatt å øke kompetansen og sikre at ansatte i barnehage, SFO og skole har kunnskap om, og i praksis møter barn som den autoritative voksne. Den varme og grensesettende voksne arbeider bevisst med å utvikle gode relasjoner til barnet og viser aksepterende holdning.

Barnehage/skole har med utgangspunkt i lov, rammeplan og «En god plan» utarbeidet denne veilederen for å sikre gode prosedyrer og system på overgangen fra barnehage til skole/SFO.

Årshjulet skal bidra til å ivareta og utdype lovbestemmelsene.

Målet er at alle barn skal oppleve en god, trygg og forutsigbar overgang fra barnehagen til skolen, der hvert barn er sett og ivaretatt.

Barnehagelærere og lærere på 1.-4.trinn må kjenne til denne veilederen.

Veilederen er revidert etter innspill fra barnehage og skole høsten 2018.

Hospitering

Forskning viser (jmf. [kunnskapsoversikten](#)) at vellykkede overganger for barn forutsetter at barna omgis av et nettverk av relasjoner. Relasjonene må både være vertikale (mellom institusjoner) og horisontale (mellom barn, og i familien). Andre personer må betraktes som ressurser man kan bruke i forbindelse med barns overgang fra barnehage til skole. Dette krever at det foregår en aktiv samhandling mellom barnehage og skole/SFO.

En aktiv samhandling krever at man har kunnskap om hverandres praksis, og har etablerte møtepunkt der dette er tema. Veilederen har lagt inn en hospiteringsordning, der målet er å gi økt kjennskap til hverandres praksis, finne felles samarbeidsområder og legge til rette for gode samhandlinger i overgangen for det enkelte barn. Det er et klart mål at dette skal skje både ved praksisobservasjon og i faglig møte, innenfor rammen av ordinære barnehage/skole-opplegg. Barna/elevne bør være forberedt på besøket og vite hensikten.

Hospiteringen organiseres slik:

- skolen invitere barnehagen til hospitering om høsten, barnehagen inviterer skolen om våren
- innhold og tid for hospiteringen drøftes i samarbeidsmøte på høsten i fellesmøte skole og barnehage
- tema i hospiteringen bør være de prioriterte samarbeidsområdene barnehage - skole, forventninger og observasjonserfaringer.

Anbefalt fordeling av barnehager til skoler (kan endres ved behov, f.eks mange barn til annen skole o.l.):

Goa skole - Viste og Endrestø barnehager

Grødem skole - Fjellheim, Ryggstranden, Myrå og Sande barnehager

Harestad skole - Solbakken, Nyvoll, Vistestølen og Ze-Bra barnehager

Prioriterte områder for samarbeid mellom barnehage og skole

I samarbeidet mellom barnehage og skole er det enkelte områder en bør ha felles fokus og forståelse for. I denne veilederen er det valgt ut noen områder som bør være sentrale.

Vi vil særlig fremheve arbeid med sosial kompetanse, språk og realfag i forbindelse med samarbeid barnehage-skole. I 2016 ble det satt i gang et eget prosjekt, "Være sammen", som setter fokus på voksenrollen. Dette prosjektet er fulgt opp med satsingen "Være Sammen Randaberg", og henger også sammen med skolens videreføring av Respekt-programmet. Den autoritative voksenrollen innebærer at vi voksne viser varme og omsorg overfor barnet, samtidig som vi er tydelige. Varme og grensesettende voksne har respekt for barnets autonomi og fremmer demokratiske prinsipper. Samtidig skal vi voksne ha klare forventninger til barnet og følge barnet opp på en tydelig måte når det gjelder grenser og normer.

Alle ansatte i barnehagen, SFO og på 1.-4.trinn i grunnskolen er med på dette prosjektet.

De prioriterte områdene synliggjøres i den enkelte barnehages årsplan, - og bør være tema i dialog/samarbeid mellom barnehage og skole. Det vil også være viktig at skolen og barnehagen har en dialog om hvilke forventninger begge har, og på hvilke måter man kan samarbeide innen hvert område.

For elevene vil overgangen til skole gjøres lettere dersom det er sammenheng mellom det de kjenner fra barnehagen og det de møter på skolen, både faglig og sosialt.

Sosial kompetanse

Sosial kompetanse handler blant annet om å kunne samhandle positivt med andre i ulike situasjoner. Sosial kompetanse utvikles kontinuerlig gjennom handlinger og opplevelser. Alle barn må få varierte samspillserfaringer.

Både Rammeplanen for barnehager og Læreplanens "Overordnet del- verdier og prinsipper" slår fast at sosial kompetanse er avgjørende for barns utvikling og læring. Faglig læring og sosial læring henger tett sammen.

Stikkord som går igjen i beskrivelsen av sosial kompetanse er f.eks.

- å være i lek med andre
- sette seg inn i andres situasjon, empati
- være til støtte og hjelp for andre
- kunne hevde seg selv og sine meninger
- mestre følelser, selvregulering
- løse konflikter på hensiktsmessige måter
- lære å lytte til andre
- vente på tur
- identitet og selvfølelse
- medbestemmelse og medansvar
- dialog og kommunikasjon

Overgangen fra barnehage til skole har mange utfordringer i forhold til sosial kompetanse. Det gjelder både de ytre rammer, aktiviteter og organisering. Barna bør være kjent med hva som forventes, men også få anledning til å møte skolen på ulike måter. Trygghet på hva som møter en på

skolen gjør overgangen forutsigbar og enklere. Modellering i barnehagen, gjenkjenning av aktiviteter, voksne som møter barna på samme måte osv. kan styrke den sosiale kompetansen hos barnet. Skolen er opptatt av at barn i stor grad er selvstendige i forhold til daglige praktiske gjøremål, og at barn har fått erfaring med samhandling på ulike måter.

I møte mellom barnehage og skole er dette området viktig å ha felles fokus på og samarbeide om. For skolen bør det være nyttig å kunne bygge videre på barnehagens praksis, og for barnehagen bør det være nyttig å kjenne til skolens forventninger.

Språk

Allerede i førskolealder oppstår sosiale ulikheter i språk- og leseferdigheter mellom barn med ulik bakgrunn (Barbarin et al., 2006).

I leseforskning betegner «Mattheuseffekten» (Stanovich, 1986) det forholdet at barn med gode språkferdigheter allerede ved skolestart i større grad utvikler disse ferdighetene videre enn barn med mindre gode språkferdigheter. Språk er nøkkelen til læring, og tidlig språkstimulering handler om å gi barn tidlige forutsetninger for å lære å lære (Aukrust, 2005).

Nyere forskning viser at språklig bevisstgjøring i barnehagen forebygger lese- og skrivevansker. Språkrike barnehager legger til rette for gode samtaler, språkutforskning, tidlig skriving og de lar barna møte litteratur på ulike måter.

Et utgangspunkt for konkret arbeid med språk i barnehagen og skolen kan bl.a. være opplegget [Språkløyper](#), som utvikles ved UiS lesesenteret, og som har egne moduler for bl.a. språkstimulering og overgang barnehage- skole.

Utdanningsdirektoratet har også utarbeidet en egen veiledning "[Språk i barnehagen](#) - Mye mer enn bare prat" (2015), der en kan hente både bakgrunnsstoff og konkrete opplegg.

Skolen har gjennom læreplanen [kompetansemål](#) elevene skal lære fra 1.klasse, og disse bør barnehagen også være kjent med. Mange av disse målene er en videreføring av språkferdigheter barnehagen har arbeidet med.

For flerspråklige barn er språkopplæringen i barnehagen sentral for møtet med skolen. Barnehagene i Randaberg har språkveiledere som kan bidra til å planlegge og gjennomføre god språkopplæring i barnehagen.

Språkarbeid i barnehage og skole kan være tema på f.eks. hospitering og erfaringsutvekslinger, og bør være et gjennomgående tema i planlegging og tiltak.

Realfag

Rammeplan for barnehagen inneholder begrepene "Natur, miljø og teknologi" og "Antall, rom og form". Disse områdene er det som nærmest knytter seg til realfag i barnehagen.

Den største forskjellen mellom rammeplan for barnehagen og læreplanene i matematikk og naturfag i skolen, er knyttet til hvor konkrete plandokumentene er når det gjelder barnas læring.

Rammeplanens formuleringer legger vekt på aktivitetene eller prosesser for læring, mens læreplanen har konkrete kompetansemål som beskriver hva elevene skal kunne på ulike tidspunkt. Forskjellen i

plandokumentene er interessant fordi formuleringene i ulik grad åpner opp for barnehagelæreres og læreres egen fortolkning. Mens læreplanen er tydelig på hvilke naturfaglige og matematiske innholdselementer elevene skal kunne noe om, og dermed hvilke elementer lærerne må arbeide med, åpner rammeplanen opp for at barnehagelærerne selv definerer hvilket naturfaglig innhold de ønsker å formidle til barna. Her er det derfor særs viktig at man har en dialog mellom barnehage og skole, for å formidle og kjenne til hverandres innhold.

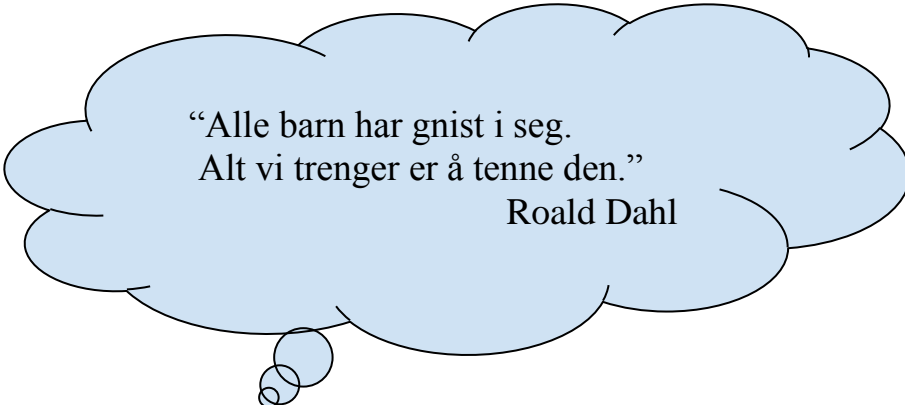
Regjeringen kom i 2015 med en ny nasjonal strategi "Tett på realfag" der målene for perioden 2015-2019 er:

1. Barn og unges kompetanse i realfag skal forbedres gjennom fornyelse av fagene, bedre læring og økt motivasjon.
2. Andelen barn og unge på lavt nivå i matematikk skal reduseres.
3. Flere barn og unge skal prestere på høyt og avansert nivå i realfag.
4. Barnehagelæreres og læreres kompetanse i realfag skal forbedres.

Strategien "Tett på realfag" bygger bl.a. på Rambøllrapporten [\(2014\)](#).

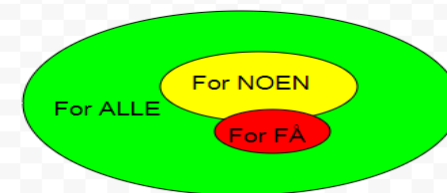
I rapporten beskrives hvordan gode realfagsbarnehager arbeider målrettet og systematisk med de realfaglige fagområdene. De er bevisste på å stimulere til utvikling og læring i sin planlegging, gjennomføring og vurdering av arbeidet, og de kombinerer planlagte aktiviteter med improvisasjon basert på barnas innspill. Videre har personalet i barnehagen en undersøkende tilnærming til læring. Personalet i barnehagen og lærere i skolen må ha et bredt repertoar av arbeidsmåter og strategier å velge mellom. Tilgang til varierte læringsressurser kan være en støtte i arbeidet. Personalet i barnehagen har en avgjørende rolle i å tilrettelegge for, støtte og lede gode lærings situasjoner. De skal legge vekt på å gi barna positive erfaringer med læring. For at barn og unge skal utvikle positive holdninger til realfagene, og for at læringen skal utvikles til mer enn overflatelæring, bør lærings situasjoner oppleves som meningsfulle og bygge på barnas og elevenes tidligere kunnskap og erfaringer. Undersøkende og eksperimenterende læringsformer aktiviserer og engasjerer og bidrar til utvikling av kritisk tenkning og dybdeforståelse i fagene.

Realfag er et område der hver barnehage og skole kan ha nytte av et samarbeid i forhold til hva som forventes og hva som kan vektlegges i barnehagens opplegg for skolestartere.

“Alle barn har gnist i seg.
Alt vi trenger er å tenne den.”
Roald Dahl

Årshjul med veileder

Pkt. nr.	Når	Hvem	Hva	Utdyping
1	Høst-vår	Rektor	Oversikt over antall barn som har skolestart påfølgende år	Oppdaterte oversikter hentes i Visma gjennom året
2	August	Barnehagestyrer	Etablere skoleforberedende tiltak i barnehagen, som samsvarer med lovverk, nasjonale og lokale føringer.	Nasjonale og lokale føringer gjennomgås. Styrer og barnehagelærer har ansvar for å lage skoleforberedende tiltak, i tråd med lokale føringer og i samarbeid barnehage - skole.
3	September	Rektor og barnehagestyrer	Samarbeidsmøte mellom barnehage og skole	På møtet skal en gå gjennom tiltakene i veilederen, og bl.a. avtale innhold og tid for hospiteringen, besøk på skolen, hvordan man kan samarbeide om de prioriterte områdene og evaluere forrige års samarbeid.
4	September	Rektor og kontaktlærer Barnehagestyrer	Foreldremøte, skolen. (1.trinn) Foreldremøte, barnehage	Skolene avholder ordinære foreldremøter innen 15.sept. der planer, opplegg, forventninger osv. presenteres. (1.trinn) Barnehagene avholder ordinære foreldremøter, og her informeres det om at det er eget opplegg for skolestarterne, og at det er et samarbeid mellom barnehage og skole om overgangen. Se også pkt. 11 om foreldremøte.
5	September - Desember	Barnehagestyrer og rektor	Skolen inviterer til hospitering for barnehagelærer som har skolestartergruppa, på nærskolens	Gjennom å etablere kontakt mellom pedagoger i skole og barnehage, er målet å skape større forståelse for hverandres virksomhet, samt faglig utveksling og drøfting.

			1.trinn • se eget punkt om hospitering	Bidra til et godt grunnlag for barnehagens tiltak for skolestarterne for å sikre et best mulig utgangspunkt for de elevene som overføres til skolen/ATO fra barnehagen. Omfang: 1-3 skoletimer, i tillegg til deltaking på møte med 1.trinnlærere. Gjelder pedagogen som skal ha ansvar for skolestarterne i barnehagen.
6	September	Barnehagesjef og barnehagestyrer	Samtykkeskjema fra foresatte for å gjennomføre overgangssamtaler og tilrettelegginger	Dersom barnehagen skal gi informasjon om enkeltbarn, skal foreldrene samtykke i dette. Foreldre har en lovfestet rett og plikt til å ta avgjørelser på vegne av barnet jf. Barneloven § 30. Overgangen fra barnehage til skole skal skje i nært samarbeid med barnas hjem, og foreldrene må være med på å legge premissene for informasjons- overleveringen. De må ha innsyn i, og avgjøre hvilke informasjon som følger barnet over i skolen.
7	Oktober	Barnehagesjef og barnehagestyrer	Samordningsmøte mellom foresatte, barnehage, aktuell skole, ansvarsgruppe/PPT om barn med IP eller IUP. Planlegge god overgang og tilrettelegging. For barn der foresatte har spørsmål om utsatt eller fremskutt skolestart skal PPT kontaktes umiddelbart som første instans. For barn der foresatte eller barnehage har spørsmål om skoletilbud i ATO skal PPT kontaktes som førsteinstans.	Barn med særskilte behov kan ha enten IP eller IUP. Fremtidige læringsløp og barnets og foreldrenes visjoner og ønsker skal nedfelles i planen. Individuell plan og IUP vil være viktige verktøy for å legge tilrette for en god overgang fra barnehage til skole. Viktig å avklare hvem som har ansvar for hva, når og hvordan. Det er PPT som foretar vurdering av utsatt/ fremskutt skolestart, eller ATO-tilbud, for alle elever.
8	November - Desember	PPT	Sakkyndige tilrådinger og vurderinger ift skoletilbud.	PPT har ansvar for å utarbeide en sakkyndig vurdering tilpasset barnets behov i forhold til skolestart.

			Skolesjef og rektor får oversikt over barn med omfattende behov som skal begynne i skole og evt. i ATO.	Disse forventes ikke klare på dette tidspunkt, men en oversikt over barn bør være klar. Eventuell vurdering av utsatt/fremskutt skolestart gjøres av PPT.
9	Januar - juni	Barnehagelærer med ansvar for skolestartergruppa.	Avtale med skolen 1-2 besøk for skolestarter på skolen og SFO	Det legges opp til besøk på skolene, inkl. uteområder. Barna skal bli kjent med skolen de skal gå på, samtidig er det viktig med besøk på SFO. Planlegges på samarbeidsmøte om høsten.
10	Januar -Mai	Rektor og barnehagestyrer	Barnehagen inviterer til hospitering i barnehagen for lærer som skal ha 1.trinn påfølgende år.	Gjennom å etablere hospiteringsordning i skole og barnehage, er målet å skape større forståelse for hverandres virksomhet, samt faglig utveksling og drøfting der tema kan være sosial kompetanse og læring i skole/ATO og barnehage. Omfang: 1-3 timer i barnehage med skolestartere, se punkt om hospitering. Dersom der er flere lærere bør disse være på ulike barnehager.
11	Januar (evt. tidligere)	Barnehagestyrer	Foreldremøte med informasjon om barnehagens opplegg for skolestartere, kort presentasjon av skolene og SFO, overføringsrutiner o.l.	Barnehagestyrer har ansvaret for å innkalle til foreldremøte for de som har barn i sitt siste år i barnehagen. Her skal det informeres om tiltakene som er satt i gang i barnehagen samt informasjon om skole og SFO.
12	Januar	Rektor	Innskrivingsdokument sendes ut.	
13	Februar	PPT	Sakkyndige vurderinger for barn med særskilte behov sendes skolene innen 15.feb.	Evt. søknad fra foreldre om utsatt skolestart sendes skolesjef innen 15.februar.PPT er sakkyndig instans. PPT har kontakt med foreldre og utarbeider sakkyndig uttale.

			For barn med mindre omfattende behov utarbeides sakkyndig uttale i løpet av 1.klasse.	PPT utarbeider sakkyndig uttale etter samtale med lærer og foresatte, og vurdering av behov hos eleven.
14	Februar - Mars	Barnehagen	Individuell samtale med hver skolestarter. Fyller sammen ut "Barnets stemme", vedlegg til kartleggingskjema. Skolen skal bruke dette som utgangspunkt for å bli kjent med eleven, og bør bruke det i møte med eleven	FNs barnekonvensjon, Grunnloven § 104, Lov om Barnehager § 3; Barns medvirkninger, Opplæringsloven og Læreplanen (læringsplakaten) lovfester retten til medvirkning. Barnets stemme skal ivaretas i overgangssituasjoner. Det er viktig å la barna uttrykke hva de tenker selv om overgangen fra barnehage til skole, fra det å være eldst til å bli yngst. Formalisering av denne samtalen ved at barna selv signerer det som er sagt tydeliggjør barnets stemme.
15	Februar-Mars	Barnehagestyrer og barnehagelærer	Foreldresamtaler. Utfylling av overgangsskjema som skal sendes til skolene, planlegging av evt. overføringsmøter.	Barnehagelærer forbereder skjema før samtalen og fyller ut sammen med foreldrene. Se rammeplan for barnehager om foreldremedvirkning. Formålet med informasjonskjemaet er at foresatte skal være trygge på at skolen får den informasjonen om barnet som den trenger, for at skolen skal være godt forberedt på møtet med hver enkelt elev og kunne tilpasse opplæringen fra første dag.
16	Mars	Barnehagen	Overgangsskjema med vedlegg sendes skolene senest 31.3. Barnehagen informerer skolen om hvor mange barn man ønsker overføringsmøter rundt.	FNs barnekonvensjon, Grunnloven § 104, Lov om Barnehager §2a og §3.
17	Mars-April	Barnehagestyrer og barnehagelærer	Overføringsmøter, individuelle, for elever med sakkyndig vurdering eller andre omfattende behov.	Hensikten er å kunne bruke og nyttiggjøre seg erfaringer gjort i barnehagen, og lage en god overgang for det enkelte barn. Individuelle behov må vektlegges.

			Her deltar barnehage, styrket barnehage, skole, ATO og SFO.		“Barnets stemme” skal også tas med her.
18	April	Rektor	Innskrivingsdag		Skolestartere møter på den skolen de tilhører
19	April/Mai	Rektor	Setter sammen klasser/grupper		Kartleggingsskjema fra barnehagen og overføringsmøter legges til grunn.
20	Mai-juni	Rektor	“Bli kjent dag” Skolestartere (gruppe) møter kontaktlærer og SFO. Evt. også møte nye “faddere” Informasjonsmøte for foresatte om skole og SFO.		Skolene har sine opplegg for dette møtet.
21	Mai - juni	Oppvekstsjef	Fellesmøte rektor/BL – Evaluering av overgang barnehage-skole tiltak. Endringer i veileder. PPT bør delta.		I slutten av hvert barnehage- skoleår evalueres alle tiltak beskrevet i veilederen, og eventuelle endringer drøftes og vedtas. Evalueringen og evt. endringer tas med til samarbeidsmøte i september (pkt. 2)
22	August	Lærere 1.trinn Leder SFO	Lærere på 1. trinn og leder SFO gjennomgår informasjonsskjemaet (fra barnehagene) om de barna som begynner på skolen denne høsten, samt eventuelle sakkyndige vurderinger knyttet til enkeltbarn.		Formålet med overgangsskjemaet er at foresatte skal være trygge på at skolen får den informasjonen om barnet som den trenger, for at skolen skal være godt forberedt på møtet med hver enkelt elev og kunne tilpasse opplæringen fra første dag.
23	August/ September	Kontaktlærer	Gjennomfører elevsamtaler der en tar utgangspunkt i skjema “Barnets stemme” fra barnehagen.		Skolestartere skal oppleve at det er en sammenheng mellom barnehage og skole, og at deres forventninger blir tatt på alvor, selv om mye kan endre seg fra vår til høst for 6-åringer.

Referanser og nyttige lenker

Kunnskapscenter for utdanning (2015) : [TILTAK MED POSITIV INNVIRKNING PÅ BARNES OVERGANG FRA BARNEHAGE TIL SKOLE](#) – En systematisk kunnskapsoversikt.

Kunnskapsdepartementet, 2008 : [“Fra eldst til yngst. Samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole.](#)

St.meld nr. 41 (2008-2009): [Kvalitet i barnehagen](#)

[NOVA rapport 12/10](#): Språk, stimulans og læringslyst – Tidlig innsats og tiltak mot frafall i videregående opplæring gjennom hele oppveksten .

NOU 2009:18 [Rett til læring](#)

Utdanningsdirektoratet 2014 (Rambøllrapporten): [Realfag i barnehagen.](#)

Universitetet i Stavanger, lesesenteret: [Språkløyper](#)

- Overgang barnehage-skole på [Språkløyper](#)

Utdanningsdirektoratet 2015: [Språk i barnehagen - Mye mer enn bare prat](#)

Kunnskapsdepartementet, 2015: [Tett på realfag](#)

Lunde, S og Størksen, I (2016) “Snart førsteklassing. med sosial kompetanse i ranselen”.

Utdanningsdirektoratet: [Læreplanverket](#) (Kunnskapsløftet)

Utdanningsdirektoratet <http://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan/barnehagens-innhold/rammeplan-for-barnehagens-innhold-og-oppgaver/>

Kunnskapsdepartementet, NOU 2015:8 [Fremtidens skole](#)

Vedlegg I:

“Barnets stemme” Vedlegg til overføringsskjema.

Fra meg i barnehagen til min nye skole/SFO:

Fylles ut sammen med barnet.

Spørsmålene er kun hovedoverskrift. Legg til rette for samtale med barna med dette som tema.

Barnets navn:	Fødselsdato:
Barnehage:	
Hva har du likt godt i barnehagen?	
Hvordan tror du det blir å begynne på skolen?	
Er det noe du vil si til den nye læreren din?	
Underskrift av barnet:	Dato:
I samtale med:	ped.leder.

Vedlegg II

Overføringskjema fra barnehage til skole, evt. SFO ved behov.

Sett inn bilde

Overgang barnehage/skole

Fra barnehage

Til skole

Navn på barnet: Født:

Nasjonalitet og språk:

Hvor lenge har barnet snakket sitt morsmål:

Hvor lenge har barnet gått i barnehage:

Foresatte:

Pedagogisk leder/ansvarlig: tlf:

Interesser og sterke sider	
Sosial kompetanse	
Selvstendighet	
Motorisk utvikling	
Språklig utvikling	
Hvem leker barnet med i barnehagen	

Barnet lærer best når	
Barnehagens tanker om barnets forventninger til skolen	
Er det noe barnet strever med	
Er det annen info. som det er viktig at skolen vet om?	

Vedlegg:

Ped.leder / barnehagelærer:

Dato:

Vi er inneforstått med at det formidles informasjon om barnet til skolen, evt. også SFO.
 Dersom du/dere har innvendinger til skrevet, ber vi om en skriftlig tilbakemelding innen 14 dager etter mottatt skriv. Dersom det ikke gis tilbakemelding, anser vi dette som godkjent.

.....
 foresatte til barnet